

DANMARKS STØRSTE POLITISKE SAMTALE

FÆLLES OM DANMARK

SOCIALDEMOKRATIETS PRINCIPPROGRAM 2017

UDKAST

SOCIALDEMOKRATIET

PRINCIPPROGRAMUDVALGET

Dan Jørgensen (formand for udvalget)
Bjarne Kaspersen Hansen
Hans Brønfeld
Hans Christian Maarup
Inge Kjær Andersen
Jacob Bundsgaard
Jan Ankler
Jan Juul Christensen
Jens Georg Bagge
Jeppe Kofod
Jette Buus Gravesen
Johannes Lundsryd
Lasse Quvang Rasmussen
Lise Lotte Møller
Margot Torp
Mogens Jensen
Preben Wolthers
Sophie Hæstorp Andersen
Thomas Gyldal Petersen
Ulla Astman

SEKRETARIAT

Sophie Bruun Kristensen
Daniel Witt Jason

FOTOS

S. 9 Thomas Andersen
S. 12, 16, 19, 20 Socialdemokratiet
S. 23 Økologisk Landsforening
S. 25 European Union, 2017
S. 26 Rune Dyrholm
S. 30 Christian Lindgreen/Scanpix

GRAFISK DESIGN & LAYOUT

Kristian Emil Petersen, grafiskafdeling.dk
Stefan Cavalieri, grafiskafdeling.dk

TRYK

Kailow

INDHOLD

- 5 Danmarks største politiske samtale
 - 6 Socialdemokratiets Principprogram
 - 6 Procesplan for principprogrammet
-

9 Fælles om Danmark

11 Hjerteblod

- 11 Fællesskab og solidaritet
- 11 Frihed og lighed
- 12 Rettigheder og pligter
- 12 Tillid og sammenhængskraft
- 13 Demokrati og dannelse
- 13 Bæredygtighed og ansvar
- 13 Internationalisme og menneskerettigheder

15 Udfordringer og muligheder

- 15 Folkestyre og samarbejde
- 16 Velfærd og fællesskab
- 17 Den sociale kontrakt
- 18 Ulighed i Danmark
- 19 Ulighed i verden
- 20 Arbejdsmarked og uddannelse
- 21 Udlændinge og integration
- 22 Demokrati, sammenhængskraft og kultur
- 23 Bæredygtighed og vækst
- 24 Et socialdemokratisk Europa
- 26 En ny verdensorden

29 Fælles om fremtiden

DANMARKS STØRSTE POLITISKE SAMTALE

*Af Dan Jørgensen
Formand for principprogramudvalget*

Socialdemokratiets første principprogram blev vedtaget i juni 1876. Siden har skiftende principprogrammer udgjort vores partis værdimæssige kompas.

For os er det en stor ting, hver gang vi stopper op, tager bestik af verden og sætter ord på vores grundlæggende værdier. Vi gør det grundigt, og vi lytter til hinanden.

”Fælles om Danmark” bliver Socialdemokratiets syvende principprogram. Og processen har været den hidtil mest inddragende i vores partis historie.

Samtlige medlemmer har været inviteret til at bidrage. Mange tusinde har gjort det. Vi har debatteret og analyseret. Vi har talt, og vi har lyttet.

Rammerne om vores fælles samtale har været alsidige. Vi har mødtes til hundredevis af møder i kredse og partiforeninger, på stormøder i regionerne, til temakonferencer over hele landet,

på workshops til vores kongresser, over kaffen til mindre husmøder hjemme hos hinanden og ikke mindst foran computeren på de sociale medier.

Mere end 4.600 medlemmer har reflekteret og analyseret, og derefter taget sig tid til at svare principprogramudvalget på en række spørgsmål om vores partis principper. Hvilke er de vigtigste i de kommende år? Hvordan bør de formuleres, og hvordan skal de hjælpe os med at imødegå fremtidens udfordringer?

Det har været Danmarks største politiske samtale. Det er Socialdemokratiet, når vi er bedst.

Nu har vi i principprogramudvalget sat pen til papir. Her er det foreløbige resultat. God læselyst, og lad endelig debatten fortsætte. Alle medlemmer har nu mulighed for at komme med ændringsforslag til teksten via deres lokale partiforeninger. Det endelige principprogram skal vedtages på kongressen i september.

På vegne af principprogramudvalget; TAK til alle jer, der har været engagerede og har bidraget. Fortsat god debat!

SOCIALDEMOKRATIETS PRINCIPPROGRAM

Socialdemokratiets principprogram er partiets ideologiske grundlag. Det indeholder vores værdier og principper. Det sætter rammen for vores løbende politikudvikling.

Formålet med et nyt principprogram er at udtrykke Socialdemokratiets overordnede og principielle holdninger – **ikke** at formulere konkrete politiske udspil eller forslag. Ændringsforslag til principprogrammet skal afspejle dette.

Ændringsforslag til principprogrammet skal vedtages af en kompetent forsamling. Særskilt information herom sendes til formænd.

PROCESPLAN FOR PRINCIPPROGRAMMET

DANMARKS STØRSTE POLITISKE SAMTALE

1 FÆLLES OM DANMARK

2 Siden 1871 har vores parti kæmpet for at skabe
3 det Danmark, vi har i dag. Et rigt land med frihed,
4 lighed og tryghed for de fleste. Et land med sam-
5 menhængskraft, hvor vi har tillid til hinanden. Et
6 godt land, der skaber gode rammer for et lykkeligt
7 liv. Efter vores mening; det bedste land i verden.

8 Vi har ikke gjort det alene. Men Socialdemokra-
9 tiet er uden sammenligning det parti i Danmark,
10 der har haft mest indflydelse og båret størst
11 ansvar for samfundsudviklingen. Sådan skal det
12 også være i fremtiden.

13 Vi er kommet langt. Men vi er langt fra i mål. For
14 mange danskere er stadig uden for arbejdsmar-
15 kedet. For mange er utrygge. Det er ikke godt
16 nok. Alle skal med.

17 Vores samfundsmodel bygger på en social kon-
18 trakt. Vi sikrer, at virksomheder har gode forhold.

19 At de kan udvikle sig og skabe jobs. Samtidig skal
20 erhvervslivet levere deres del til fællesskabet –
21 økonomisk og socialt.

22
23 Uden et stærkt og konkurrencedygtigt erhvervs-
24 liv, ingen velfærd. Uden et udbygget velfærds-
25 samfund, intet konkurrencedygtigt erhvervsliv.

26 Vi er et af de mest lige lande i verden. Samtidig
27 er vi et af de rigeste lande i verden. Vores model
28 virker. Den skal vi passe på. Den ruster os godt i
29 en turbulent og foranderlig verden.

30 Socialdemokratiet kæmper for fremskridt. Både
31 dem vi har opnået, og dem vi har til gode.

32 Igennem mere end 140 år har vi vist, at politik
33 nytter. Vi kan sikre, at i morgen bliver bedre
34 end i dag. Lad os gøre det sammen. Fælles om
Danmark.

1 HJERTEBLOD

- 2 Socialdemokratiets første principprogram blev
3 vedtaget i 1876. Meget er sket siden. Men vores
4 grundværdier ligner sig selv.
- 5 Vores idégrundlag er den demokratiske social-
6 isme. Troen på demokratiet og ønsket om social
7 retfærdighed har altid drevet os fremad.
- 8 Værdier er vigtige. Uden dem intet parti. De er fun-
9 damentet for alt, hvad vi foretager os, og de er det
10 kompas, der sætter retning for vores politiske virke.
- 11 **FÆLLESSKAB OG SOLIDARITET**
- 12 Vi tror på fællesskabet. Det er gennem stærke
13 forpligtende fællesskaber, at vi bedst sikrer den
14 enkeltes mulighed for at leve et godt liv og
15 udfolde sit eget personlige potentiale.
- 16 I et solidarisk fællesskab gør enhver sit bedste,
17 og vi hjælper hinanden. De bredeste skuldre
18 bærer det tungeste læs.
- 19 I Danmark holder vi sammen. Vi afviser myten
20 om, at enhver er sin egen lykkes smed. I stedet
21 tror vi på, at alle mennesker har et ansvar for
22 hinanden, og at det ansvar er særlig stærkt i
23 forhold til de mest sårbare.
- 24 Vi ved, at alle kan få brug for hjælp. Når det
25 sker, må et menneske aldrig føle sig til besvær
26 eller tabt for fællesskabet. Alle fortjener at blive
27 behandlet med respekt og værdighed.
- 28 Den socialdemokratiske samfundsmodel bygger
29 på princippet om, at velfærdsydelse er uni-
30 verselle. Det betyder, at selvom vi har et særligt
31 ansvar over for de mest udsatte iblandt os, så
32 hjælper fællesskabet ikke kun dem. Velfærds-
33 samfundet skal være der for os alle sammen.
- 34 I stærke fællesskabsinstitutioner mødes danskerne
35 på tværs af økonomiske, sociale og kulturelle skel.
36 Brede grupper opbakning og deltagelse løfter alle
37 og skaber social spejling. Ligesom det giver udsat-
38 te og sårbare mulighed for at flytte sig socialt.
- 39 Kollektiv finansiering af stærke fællesskabs-
40 institutioner er fundamentet for den lighed, der
41 sikrer frihed for de fleste uanset baggrund.
- 42 Vi tror på fællesskaber i alle livets forhold;
43 familielivet, arbejdslivet, i fritiden og politisk.
- 44 Vi søger stærke fællesskaber lokalt, nationalt og
45 på tværs af grænser.
- 46 **FRIHED OG LIGHED**
- 47 Alle mennesker er lige meget værd, men det
48 betyder ikke, at vi er ens. Vi har forskellige
49 drømme og forudsætninger her i livet.
- 50 Alle børn, der vokser op i Danmark, skal have
51 mulighed for at blive en del af fællesskabet og
52 udnytte det potentiale, de har.
- 53 Alle skal have lige muligheder for at forme deres
54 eget liv uanset køn, etnicitet, religion, seksuel
55 orientering, handicap, social baggrund eller øko-
56 nomisk formåen.
- 57 Det betyder, at vi som samfund har et ansvar
58 for at bekæmpe de barrierer og uligheder, som
59 fratager nogle mennesker friheden til at forfølge
60 deres drømme.
- 61 Vi skal altid støtte mønsterbrydere, der formår
62 at gå imod den negative sociale arv. Men det
63 virkelige mål for vores politik er at bryde selve
64 mønsteret.
- 65 Vi er imod alle former for diskrimination af men-
66 nesker. Ingen må behandles uretfærdigt eller
67 nedværdigende.
- 68 Ligestilling mellem kønnene er en særlig prioritet
69 for Socialdemokratiet. Den skal gennemføres
70 i alle dele af samfundet. Målet er, at mænd og
71 kvinder reelt får lige rettigheder, pligter og mulig-
72 heder – økonomisk, politisk, socialt og kulturelt.

1 **RETTIGHEDER OG PLIGTER**

- 2 Med rettigheder følger også pligter. Vi har alle ret
- 3 til hjælp, når det behøves. Og vi har alle pligt til at
- 4 bidrage, hvor vi kan.

- 5 Alle danskere har et ansvar for eget liv og for at
- 6 bidrage til fællesskabet.

- 7 Vi hjælper hinanden. Og vi stiller krav til hinanden.

- 8 Uden flid, viljestyrke og samfundssind kan det
- 9 danske velfærdssamfund ikke opretholdes og
- 10 videreudvikles i fremtiden. Vi skal være et rigt
- 11 og produktivt land, hvor flest mulige deltager og
- 12 bidrager.

- 13 Danskerne er et flittigt folk. Det er godt og nød-
- 14 vendigt. At flest muligt har et arbejde er vigtigt.
- 15 Det skaber identitet og giver livsglæde for den
- 16 enkelte og sikrer velstand for os alle.

- 17 At have et arbejde er både en pligt og en rettighed.

- 18 At flest mulig har et arbejde er nødvendigt for, at
- 19 vi kan sikre vores fælles velfærd. Herunder, at vi
- 20 kan hjælpe dem, der ikke er i beskæftigelse.

- 21 Samtidig er det fællesskabets opgave at sørge
- 22 for, at der er beskæftigelse til flest muligt.

23 **TILLID OG SAMMENHÆNGSKRAFT**

- 24 Et tillidsfuldt samfund med stor sammenhængs-
- 25 kraft er et godt og trygt sted at bo. Sådan et land
- 26 skal Danmark altid være.

- 27 Vi skal altid føle, at vi tilhører det samme
- 28 fællesskab, deler de samme grundværdier og har
- 29 respekt for hinanden.

- 30 Et samfund med så vidtrækkende rettigheder og
- 31 pligter, som vi har i Danmark, kan kun fungere,
- 32 hvis vi grundlæggende stoler på hinanden og
- 33 føler samhørighed.

- 34 Den enkelte skal altid føle sig sikker på, at det,
- 35 man bidrager til fællesskabet med, bliver forval-
- 36 tet på god og retfærdig vis. Det kræver åbenhed
- 37 og gennemsigtighed.

- 38 Uden tryghed, ingen sammenhængskraft. Vi skal
- 39 være et land, hvor mennesker er trygge, både
- 40 hvad angår deres velfærd, økonomi og fysiske
- 41 sikkerhed. En retsstat, hvor man kan leve i tryg-
- 42 hed – uden frygt for vold, kriminalitet eller terror.

”VÆRDIER ER VIGTIGE. UDEN DEM INTET PARTI. DE ER FUNDAMENTET FOR ALT, HVAD VI FORETAGER OS, OG DE ER DET KOMPAS, DER SÆTTER RETNING FOR VORES POLITISKE VIRKE.”

1 DEMOKRATI OG DANNELSE

2 Vi tror på demokratiet. Det er den eneste retfærdige og mest effektive styreform i verden.
3
4 Et demokrati skal ikke have skel og modsætninger mellem dem, der bestemmer, og dem, der bestemmes over.
5
6

7 Ethvert myndigt menneske har ret til at deltage i demokratiet. Ved valgdeltagelse, ved at ytre sig frit og ved at forsamle og organisere sig med andre. På den måde kan man præge rammerne om sit eget liv.
8
9
10
11

12 Det kræver adgang til information og mulighed for inddragelse. Danmark skal være et oplysnings- og deltagelsessamfund, der baserer sig på borgernes aktive engagement.
13
14
15

16 Almen dannelse er en nødvendighed i et demokrati. Det kræver opdragelse i demokrati fra børnehaven og op gennem hele uddannelsessystemet. Og det fordrer gode muligheder for uddannelse samt et rigt kultur- og foreningsliv.
17
18
19
20

21 BÆREDYGTIGHED OG ANSVAR

22 I en moderne verden er det vigtigt at huske, at vi mennesker stadig lever af og i samspil med naturen og dens kræfter.
23
24

25 Vi mener, at mennesker har en forpligtelse til at passe på den natur og de dyr, vi deler jorden med. Planter og dyr er værdifulde for os, men de har også en værdi i sig selv. Derfor skal vi passe
26
27
28

27 på miljøet omkring os og altid søge at indrette produktion bæredygtigt og under hensyntagen til dyrs velfærd.
28
29

30 Vores generation har desuden et ansvar over for fremtidige generationer. Vi skal passe på naturens ressourcer, så vores børn og børnebørn ikke overtager jorden i en dårligere tilstand, end den er nu.
31
32
33

34 INTERNATIONALISME OG MENNESKERETTIGHEDER

35 Vores værdier kender ikke grænser. De principper, vi kæmper for i Danmark, søger vi også at fremme i verden.
36
37
38

39 Vi er et internationalt parti, der tror på, at det nytter at arbejde sammen på tværs af grænser. Vi ønsker en verdensorden, der bygger på regler og normer. En verden, der regeres efter lovens magt – ikke magtens lov. Derfor går vi ind for aktivt og forpligtende samarbejde mellem verdens lande og folk. Vi insisterer på, at Danmark skal have en markant stemme og en plads om bordet dér, hvor de internationale beslutninger træffes.
40
41
42
43
44
45
46
47

48 Vi bakker op om de grundlæggende menneskerettigheder og mener, at de bør gælde for alle mennesker på jorden.
49
50

51 Vi tror på det gode eksempels magt og ved, at Danmark kan gøre en forskel i verden ved at gå forrest med klare og stærke værdier.
52
53

1 UDFORDRINGER 2 OG MULIGHEDER

3 Vi lever i en kompleks verden under hastig foran-
4 dring. Danmark står over for store udfordringer
5 både her i landet og internationalt. Meget kan
6 tabes, hvis vi går den forkerte vej. Endnu mere
7 vindes, hvis vi vælger den rigtige.

8 For både national og international politik gælder,
9 at vi i stadig stigende grad er påvirkede af globa-
10 liseringen. Vi lever i en verden, hvor menneskers
11 liv er bundet sammen på tværs af grænser og
12 verdensdele på en dybere og mere vidtrækkende
13 måde end nogensinde før.

14 Politisk, økonomisk, kulturelt og teknologisk med-
15 fører det store forandringer i vores samfund og
16 for det enkelte menneskes liv.

17 Globaliseringens konsekvenser mærkes forskel-
18 ligt. For nogle skaber den velstand, optimisme og
19 tro på fremtiden. Andre oplever dens skygge-
20 sider. Her skaber udviklingen utryghed.

21 Det socialdemokratiske projekt er grundlæg-
22 gende optimistisk. Vi tror på, at i morgen kan
23 blive bedre end i går. Det gælder også her.

24 Globaliseringen har allerede ført mange gode
25 ting med sig, og potentialet for at udnytte dens
26 positive effekter bedre er stadig stort. Det skal
27 udnyttes. Samtidig ved vi, at utrygheden hos
28 mange, både er reel og velbegrundet.

29 Utrygheden opstår, når menneskers liv eller frem-
30 tidsudsigter forandres. Når deres job trues, eller
31 arbejdsfunktioner ændres. Når man kan iagttage,
32 at alt går fremad for dem, der har mest, mens
33 man selv mærker truslerne og frygter morgen-
34 dagen. Så mindskes troen på fremtiden. Håbet
35 om at skabe et godt liv for sig selv og sine nære
36 bliver mindre. Tilliden til fællesskabet forsvinder.

37 Dertil kommer, at fattigdom, krige og konflikter

38 sender millioner af mennesker på flugt. Ofte
39 med kurs mod et bedre liv hos os i Europa. Det
40 påvirker også os i Danmark.

41 For Socialdemokratiet er det en hovedprioritet at
42 skabe tryghed og tro på fremtiden. De værdier,
43 som har skabt det danske velfærdssamfund, er
44 også de værdier, der skal sikre svarene på globa-
45 liseringsens udfordringer.

46 FOLKESTYRE OG SAMARBEJDE

47 Socialdemokratiet har rødder i arbejderbe-
48 vægelsen. Oprindeligt var vi et klasseparti. I dag
49 er vi det parti i Danmark, der favner bredest.

50 Vi er ikke kun til for nogle grupper i vores sam-
51 fund, og vi repræsenterer ikke særinteresser. Vi
52 er til for hele Danmark.

53 Vi tror på demokratiet og folkestyret i bredeste
54 forstand. I Danmark er vi ikke kommet hertil,
55 hvor vi er i dag ved tilfældigheder. Vi er kommet
56 hertil, fordi den danske befolkning har valgt det.

57 Historien har vist, at vores parti kan gøre en
58 forskel. Med engagement, dygtighed og de rigtige
59 værdier kan vi forandre vores eget land og gøre
60 en forskel i verden.

61 Socialdemokratiet gør, hvad vi mener, der er
62 bedst for Danmark. Det gør vi beslutsomt og
63 med udgangspunkt i vores eget hjerteblod. Men
64 vi tror på, at samarbejde og stabilitet er sundt for
65 et lille land som vores. Både hos os selv, og når vi
66 arbejder på tværs af grænser.

67 Vi socialdemokrater er idealister, men vi er også
68 pragmatiske. Politik må aldrig begrænses til
69 tomme protester eller teoretiske analyser. Vi insi-
70 sterer på at omsætte vores værdier til konkret og
71 realistisk handling. Vi tager ansvar, og vi skaber
72 resultater.

1 VELFÆRD OG FÆLLESSKAB

2 Danmark er et velfærdssamfund. Det betyder, at
3 fællesskabet søger at give tryghed og velfærd til alle.

4 Vi tror på, at det er den bedste måde at indrette
5 et land. Velfærdssamfundet og fællesskabets
6 institutioner er den bedste lighedsmotor, histo-
7 rien har set. Det er herigennem, at vi skal sikre
8 reelle og lige muligheder for alle i vores samfund.

9 De fleste danskere har en høj livskvalitet. Det
10 skyldes ikke mindst den tryghed og velfærd, som
11 fællesskabet leverer.

12 Fri og lige adgang til uddannelse og sundheds-
13 ydelser, omsorg for vores ældre og trygge børne-
14 institutioner er blandt de velfærdsgoder, der gør
15 Danmark til et godt sted at leve.

16 Vi har et særligt ansvar over for de mest udsatte i
17 vores samfund. Men velfærden er for os alle. Vi bak-
18 ker op om de stærke fællesskaber, fordi de skaber
19 rammerne om et godt liv for den enkelte, og fordi vi
20 spejler os i hinanden. Fordi vi hører sammen.

21 Vores velfærdssamfund koster penge. Men det
22 betaler sig at investere i fællesskabet. Derfor
23 omfordeler vi værdierne i vores samfund, som
24 vi gør. Altid med respekt for borgernes penge
25 og altid ud fra den grundpræmis, at vi udviser
26 økonomisk ansvarlighed.

27 Et sådant samfund skaber også rigdom og vækst.
28 Et sådant land er et godt sted at drive virksom-
29 hed og skabe arbejdspladser.

30 For Socialdemokratiet er det en kerneopgave
31 at bevare og videreudvikle velfærdssamfundet i
32 en fremtid, der byder på både udfordringer og
33 muligheder.

34 Vores vigtigste politiske kamp i de kommende
35 år er mod dem, der ønsker en anden vej. Mod
36 de kræfter, der truer med at undergrave vores
37 velfærd og truer de fællesskabsinstitutioner, der
38 binder os sammen.

39 Globaliseringen påvirker velfærden i Danmark.
40 Alle lande søger at blive rigere. Det gør de ved
41 at forbedre deres konkurrenceevne i forhold til
42 andre lande. Den konkurrence er blevet skærpet
43 i de senere årtier på grund af globaliseringen.
44 Det har afsmittende effekt på vores velfærds-
45 institutioner. Højere krav til effektivitet og produk-
46 tivitet i den private sektor modsvarer af højere
47 krav om det samme i den offentlige sektor.

48 Velfærdssektoren er også under pres af den
49 demografiske udvikling. Stadig færre skal finan-
50 siere velfærden til stadig flere. Dertil kommer,
51 at vores gennemsnitslevealder stiger, og vi får
52 stadig flere muligheder for at behandle flere
53 sygdomme mere effektivt.

1 Samtidig har vi danskere en ambition om hele
2 tiden at forbedre velfærden for os alle. Med
3 andre ord: Den offentlige sektor skal levere flere,
4 bedre og mere omkostningseffektive velfærds-
5 ydelser.

6 For at imødekomme de krav har dele af den of-
7 fentlige sektor i et par årtier ladet sig inspirere af
8 markedsbaserede styringsfilosofier. Fokus på ef-
9 fektivitet og mulige forbedringer kan være godt.
10 Men det er gået for vidt. Skematyranni, unødven-
11 dig detailstyring og spild af offentligt ansattes tid
12 skaber hverken motiverede medarbejdere eller
13 bedre velfærd.

14 Den offentlige sektor i Danmark kan ikke reduce-
15 res til tal i et regneark. Den består af mennesker
16 med engagement, flid og faglighed.

17 Den offentlige sektor er en vigtig del af vores
18 fællesskab: Det er skolelæreren, social- og sund-
19 hedsassistenten, politibetjenten, sygeplejersken.
20 Og alle de andre, der sikrer vores fælles velfærd.

21 Derfor skal den ledes og organiseres efter fælles-
22 skabets værdier. Vi ved, at der skal ske forbedrin-
23 ger og nytænkning i den offentlige sektor – men
24 grundlæggende skal det ske med udgangspunkt
25 i samarbejde og tillid, snarere end konkurrence
26 og kontrol.

27 Vi skal give mere rum for ledelse lokalt. Beslut-
28 ninger om, hvordan en opgave løses, skal træffes
29 så nært på borgeren som muligt. Politik skal
30 fokusere mere på at sætte klare mål fremfor at
31 detailstyre processer.

32 Ideelt set er velfærd ikke noget, det offentlige
33 giver borgerne; det er noget, man skaber sam-
34 men. Vi socialdemokrater tror på mest mulig
35 borgerinddragelse i den offentlige velfærd.

36 DEN SOCIALE KONTRAKT

37 Danmark er bedre rustet end de fleste andre
38 lande til at klare sig godt i en globaliseret verden.
39 Det er vi, fordi vores samfundsmodel bygger på
40 en social kontrakt: Ingen økonomisk vækst uden
41 social fremgang og ingen social fremgang uden
42 økonomisk vækst.

43 Kapitalismen har ingen moral eller retfærdig-
44 hedssans. Derfor må markedet aldrig diktere,
45 hvordan vi indretter vores samfund.

46 Vi ved, at vores vækst og velstand kommer af, at
47 vi handler og konkurrerer med hinanden og med
48 verden. Vi ved også, at et frit marked kan skabe
49 innovation og virkelyst. Derfor er vi grundlæg-
50 gende tilhængere af en fri markedsøkonomi.
51 Men vi siger samtidig, at markedet kun kan virke
52 optimalt og til fællesskabets bedste, hvis det
53 underlægges politisk styring og kontrol.

1 Fællesskabets rolle er at omfordele, sætte grænser og regulere, så markedet kommer til at virke for vores målsætninger i stedet for imod dem.

4 Ved at indkræve skatter og afgifter omfordeler vi store dele af værdierne i vores samfund. Hermed skaber vi mere lighed, retfærdighed og fælles velfærd. Samtidig giver det os mulighed for at investere i uddannelse, forskning og infrastruktur – som igen skaber øget konkurrenceevne og velstand.

10 Når vi skaber rammer og sætter grænser for kapitalismen, er det dels for at sikre hensynet til menneskers velfærd og et godt miljø. Dels for at skabe en sund konkurrencedygtig økonomi med innovation og vækst.

15 Danmark skal altid være et attraktivt sted at drive forretning. Vi har altid støttet driftige kræfters ønske om at skabe vækst og arbejdspladser. Til deres fordel og til samfundets bedste.

19 Erhvervslivet er afhængigt af et velfungerende velfærdssamfund, og velfærdssamfundet er afhængigt af et stærkt erhvervsliv. Det er den sociale kontrakt, der gør, at Danmark både er et af de mest lige lande i verden og samtidig et af de rigeste.

25 Sådan skal det også være i fremtiden.

26 **ULIGHED I DANMARK**

27 Hvis ligheden undergraves, er den danske samfundsmodel truet.

29 For Socialdemokratiet er det en hovedprioritet at fremme ligheden i Danmark. Selvom vi er et af de mest lige samfund i verden, er der stadig meget at kæmpe for.

33 Ikke alle børn i Danmark vokser op med de samme muligheder. Det skal vi gøre noget ved.

35 Ikke alle danskere er en del af fællesskabet. For mange er uden for arbejdsmarkedet. Nogle i store dele af deres liv - måske endda permanent. Det er ikke godt nok. I Danmark skal vi altid kigge os over skulderen for at sikre, at alle er med.

40 Hvis man mister sit job, skal der være et socialt sikkerhedsnet, og samfundet skal hjælpe en med at komme i beskæftigelse igen.

43 Vi skal nedbryde den negative sociale arv. På trods af gratis uddannelse og et på mange måder velfungerende velfærdssamfund, er den sociale mobilitet stadig for dårlig i Danmark.

47 Alt for mange mennesker er fanget i livsbaner og mønstre, som de ikke kan komme ud af. De, der fødes i socialt udsatte familier, har stor risiko for, at det vil præge resten af deres liv.

51 Uligheden ses også på sundheden i Danmark. Folk, der tjener mindst, er mere syge og lever i gennemsnit markant kortere end dem, der tjener mest.

54 Uligheden ses i vores uddannelsessystem. Hvis ens forældre ikke er i arbejde og ikke har fået en uddannelse, er der stor risiko for, at man følger i deres fodspor. Intet job og ingen uddannelse er finere end andre. Men det er et problem, når nogle mennesker fanges i et livsmønster, som ikke er deres eget valg.

61 Uligheden ses i alderdommen. Forskellen i den livskvalitet og de muligheder, vores ældre har, er for stor.

64 Uligheden er geografisk. I nogle dele af Danmark har mennesker færre muligheder i livet end i andre dele af vores land. Der kan være store forskelle inden for korte afstande.

68 Uligheden ses i kulturlivet. Dem, der har mindst, er også dem, der har det mindst varierede kulturforbrug.

71 Endelig er ulighed også et demokratisk problem. For mange deltager ikke i samfundslivet. De har ikke samme indflydelse via foreninger, faglige organisationer eller den generelle politiske proces i regioner, kommuner og Folketing.

76 Alt dette skal vi gøre op med. Det skal vi af idealistiske årsager, fordi uligheden er uretfærdig. Og det skal vi af økonomiske årsager, fordi vores lighedsbaserede samfundsmodel gør os konkurrencedygtige i en globaliseret verden.

81 Hvis uligheden bliver for stor, betyder det, at vi ikke udnytter alle menneskers potentialer. Det koster samfundet værdi. Også derfor skal vi bekæmpe ulighed, så flest mulige kan deltage og bidrage. Sådan skabes et rigt samfund med sammenhængskraft.

”FOR SOCIALDEMOKRATIET ER DET EN HOVEDPRIORITET AT FREMME LIGHEDEN I DANMARK. SELVOM VI ER ET AF DE MEST LIGE SAMFUND I VERDEN, ER DER STADIG MEGET AT KÆMPE FOR.”

- 1 Uligheden bekæmpes bedst, og ligheden
2 fremmes mest effektivt, når vi erkender, at en
3 bredspektret indsats er nødvendig. En effektiv
4 socialpolitik, fri og lige adgang til sundhed, gode
5 dagtilbud, en velfungerende almen boligsektor,
6 en god folkeskole, et godt uddannelsessystem
7 og ikke mindst en aktiv arbejdsmarkedspolitik er
8 blandt de ting, vi skal fokusere på.
- 9 Vi vil bekæmpe de barrierer, der hindrer menne-
10 sker med handicap og minoritetsgrupper i at være
11 en aktiv del af fællesskabet. Vi vil sikre handicap-
12 pede gode muligheder i livet samt bekæmpe
13 direkte og indirekte diskrimination, normer og
14 fordomme, som rammer alle minoritetsgrupper i
15 samfundet.
- 16 **ULIGHED I VERDEN**
- 17 Globaliseringen har gjort, at kapitalismen er løbet
18 løbsk. Ukontrollerede markeds kræfter har fået
19 for meget magt.
- 20 Den internationale økonomi er kun i ringe grad
21 underlagt politisk kontrol og styring. Uden om-
22 fordeling og regulering har kapitalismen mange
23 skyggesider. Dem ser vi i dag.
- 24 Den alvorligste konsekvens er, at uligheden er
25 vokset markant. De rigeste har tjent stort på
26 udviklingen, mens dem, der har mindst, ikke har
27 oplevet den fremgang, de burde. For mange er
28 det endda gået den forkerte vej.
- 29 Kortsigtede spekulationer har skabt en usund
30 økonomi, hvor umiddelbare gevinster for få
31 spekulanter har fortrængt fremtidsorienterede
32 investeringer til gavn for samfundet.
- 33 Landeskattegrundlag bliver udhulet, fordi stater
34 konkurrerer om at tiltrække investeringer ved at
35 sætte skatten ned. Og fordi alt for mange virk-
36 somheder og privatpersoner bevidst undlader at
37 betale den skat, de skal.
- 38 Sideløbende er den økonomiske magt blevet
39 koncentreret på stadig færre hænder. Store
40 multinationale selskaber har omsætninger, der i
41 værdi er langt større end mange landes samlede
42 produktion. Få enkeltpersoner kontrollerer øko-
43 nomiske midler svarende til, hvad den fattigste
44 halvdel af verdens befolkning ejer tilsammen.
- 45 På en række vigtige områder er globaliseringen
46 altså primært sket på markedets præmisser. Det
47 har været skadeligt. Imidlertid har globali-
48 seringen målt på andre parametre medført
49 fremgang og velstand til gavn for alle – herunder
50 de fattigste i verden.
- 51 Først og fremmest er det godt, at verden sam-
52 arbejder mere, handler mere og lærer mere af
53 hinanden. Det gør os alle rigere. For millioner af
54 mennesker på kloden har det betydet, at de er
55 blevet løftet ud af fattigdom.
- 56 Globaliseringen har også skabt vækst og
57 arbejdspladser i Danmark. En verden, hvor lande
58 handler mere og nemmere med hinanden, er i
59 vores interesse. Eksport er en essentiel indtægts-
60 kilde for vores land. Det skaber arbejdspladser
61 og velstand. For Danmark er det derfor vigtigt,
62 at verdens markeder er åbne og tilgængelige for
63 vores produkter.

1 **ARBEJDSMARKED OG UDDANNELSE**

2 Vi tror på styrken af et organiseret arbejds-
3 marked med gode løn- og arbejdsforhold. Og vi
4 ved, at læring og øgede muligheder for at øge
5 vores generelle kompetenceniveau er helt
6 nødvendige ting i fremtiden.

7 Danmark er et af verdens rigeste lande, fordi
8 danskerne er dygtige. Få uddanner sig mere end
9 os. Uddannelse er tilgængelig for alle, og vi er
10 gode til at styrke vores færdigheder gennem hele
11 livet. Derfor er vi godt rustet til at klare os i den
12 globale konkurrence.

13 Alligevel er det langt fra alle danskere, der ople-
14 ver, at globaliseringen medfører positive foran-
15 dringer i deres arbejdsliv. Tværtimod er mange
16 under pres af tidens forandringer.

17 Globaliseringen og den teknologiske udvikling
18 skaber utryghed for mange på vores arbejds-
19 marked. Danske virksomheder ligger i hård
20 konkurrence med virksomheder fra hele ver-
21 den. Arbejdstagere fra andre lande søger mod
22 Danmark, og med den teknologiske udvikling
23 bliver stadig flere opgaver automatiserede eller
24 digitaliserede.

25 For Socialdemokratiet er det vigtigt, at ingen
26 tabes. Alle skal med. Ingen skal have grund til at
27 føle sig utrygge.

28 Vi skal stole på, at det, der har gjort Danmark til
29 en succes indtil i dag, også vil være det, der gør
30 Danmark til en succes i morgen. Hvis vi ruster os
31 og følger med tiden.

32 Den danske arbejdsmarkedsmodel med en høj
33 organisationsgrad er en væsentlig årsag til, at
34 Danmark klarer sig godt. Vores arbejdsgivere og
35 arbejdstagere skaber gennem overenskomster
36 rammerne for arbejdsforhold og lønninger. Og vi
37 har et socialt sikkerhedsnet, der hjælper menne-
38 sker, hvis de mister deres job. Den model, kendt
39 som *flexicurity-modellen*, skaber fleksibilitet for
40 arbejdsgiverne og tryghed for arbejdstagerne.

41 Den model skal understøttes og udvikles i frem-
42 tiden. Trusler, der kan undergrave modellen –
43 som social dumping – skal bekæmpes.

44 Hertil skal lægges en aktiv arbejdsmarkedspolitik
45 med investeringer i opkvalificering, uddannelse
46 og færdigheder. Kun herigennem kan vi sikre, at
47 alle har de nødvendige kompetencer til at følge
48 med udviklingen.

49 Danmark er et af de lande i verden, hvor flest
50 kvinder er på arbejdsmarkedet. Det er en af
51 hovedårsagerne til vores velstand.

52 Ligestilling mellem kønnene på arbejdsmarkedet
53 er imidlertid stadig ikke reel. Derfor bekæmper vi
54 fortsat direkte og indirekte kønsdiskrimination. Vi
55 insisterer på lige løn for lige arbejde. Ligesom vi
56 arbejder for et mindre kønsopdelt arbejds-
57 marked fri for stereotype forestillinger om
58 kvinder og mænd.

1 UDLÆNDINGE OG INTEGRATION

2 Danmark har igennem årtier taget imod mange
3 flygtninge og indvandrere. Mange er integrerede
4 i vores fællesskab, taler sproget, arbejder og er i
5 det hele taget til gavn for Danmark. Det er godt.
6 Men det gælder desværre ikke alle. Vi skal blive
7 bedre til at brede integrationen ud. Ingen skal stå
8 udenfor i Danmark. For deres skyld og for vores
9 samfunds skyld.

10 Vi socialdemokrater forstår godt, at mennesker fra
11 andre dele af verden vælger at søge til Europa og
12 til Danmark. Det er der mange grunde til.
13 Eksplosiv befolkningstilvækst, klimaforandringer
14 og fattigdom skaber store migrationsstrømme.
15 Derudover betyder undertrykkelse, diskrimi-
16 nation og ikke mindst krig, at millioner hvert år
17 flygter mod vores del af verden.

18 Socialdemokratiet er et humanistisk og solidarisk
19 parti. Vi søger altid at hjælpe mennesker i nød på
20 bedst mulig vis. Derfor sonderer vi mellem fattig-
21 domsmigranter og flygtninge.

22 I store dele af verden oplever mennesker fattig-
23 dom og nød. Dem hjælper vi ikke bedst ved at
24 tilskynde dem til at søge mod mere velhavende
25 dele af verden. Vi hverken kan eller skal tage
26 imod de mange millioner mennesker. I stedet
27 skal vi yde bistand og sikre bedst mulige rammer
28 for vækst og øget velstand i deres egne lande.

29 Flygtninge står i en anden situation. De kan ikke
30 blive i deres eget land. Derfor skal de hjælpes
31 andre steder. De fleste flygtninge hjælpes bedst i
32 nærområderne. Derfor skal vi hjælpe mest der.

33 Men vi skal også hjælpe her i landet. Danmark
34 tager imod mange flygtninge. Og vi kommer også
35 til at give asyl til mennesker på flugt i fremtiden.
36 Samtidig erkender vi, at de mange udlændinge,

37 der er kommet til Danmark over de sidste mange
38 årtier, udgør en massiv udfordring. Det store
39 antal og den manglende evne til at integrere
40 mange af dem giver en række store problemer.

41 Desværre er udlændinge i Danmark i dag over-
42 repræsenterede i kriminalitetsstatistikkerne og
43 underrepræsenterede på arbejdsmarkedet. Vi
44 har parallelsamfund i Danmark, hvor udlændinge
45 og efterkommere af udlændinge bor og lever
46 isoleret fra det danske fællesskab og efter andre
47 værdier end de danske. Det er uacceptabelt. I
48 Danmark skal alle leve efter demokratiets regler
49 og respektere vores frihedsværdier. Religiøse
50 og patriarkalske normer må aldrig stå over lov
51 og ret. Ingen skal ligge under for social kontrol i
52 Danmark.

53 Det høje antal udlændinge og den manglende
54 integration er også et økonomisk problem. Jo
55 flere der ikke har et arbejde og ikke bidrager
56 til samfundet, desto vanskeligere bliver det at
57 opretholde velfærden i vores land.

58 For Socialdemokratiet er det en hovedprioritet,
59 at integrationen forbedres markant. Det væsent-
60 ligste bidrag til det vil være, at langt flere kommer
61 i beskæftigelse.

62 Efter princippet om ret og pligt skal vi stille krav
63 til den enkelte om at få et job. Alle skal bidrage til
64 samfundet, hvis man kan. Samtidig skal fælles-
65 skabet gøre sit til, at alle får den nødvendige
66 uddannelse, og at der er et arbejde at få.

67 Vores politik skal balancere ønsket om at hjælpe
68 mennesker i nød med hensynet til sammen-
69 hængskraften og velfærden i Danmark. Vi kan
70 ikke tage imod flere udlændinge, end det er
71 muligt at integrere effektivt.

**”VORES POLITIK SKAL BALANCERE
ØNSKET OM AT HJÆLPE MENNESKER I
NØD MED HENSYNET TIL SAMMENHÆNGS-
KRAFTEN OG VELFÆRDEN I DANMARK.”**

1 **DEMOKRATI, SAMMENHÆNGSKRAFT**
2 **OG KULTUR**

3 I en verden i forandring kan vi ikke stå stille.
4 Vi skal bevæge os. Det er godt, for det giver
5 mulighed for forbedringer og berigelse. Men vi
6 skal huske at tage det, der binder os sammen,
7 med på rejsen. Ellers risikerer vi at undergrave
8 sammenhængskraften i vores land.

9 Danmark er et land, hvor vi stoler på hinanden;
10 et tillidsfuldt samfund. Det er noget af det bedste
11 ved at være dansk.

12 Vi er et demokratisk land. Langt de fleste danske-
13 re deltager aktivt i demokratiet og respekterer
14 dets grundlæggende frihedsværdier.

15 I vores globaliserede verden er disse goder til
16 tider under pres. Vi ser eksempler på nytilkomne,
17 der lever uden for fællesskabet, og vi ser dan-
18 skere, der svækkes i deres tro på det politiske
19 system.

20 Det skal vi tage alvorligt. Vi skal støtte og vide-
21 reudvikle det, der binder os sammen, og som
22 skaber dialog og deltagelse.

23 Danskerne er foreningsmennesker. Vi engagerer
24 os – og vi organiserer os. Fordi vi vil have indfly-
25 delse på vores eget liv, og fordi vi tager ansvar.
26 Massevis af frivillige gør hver dag en stor forskel
27 for dem selv og for mennesker omkring dem. Det
28 er godt. Det skal vi værne om.

29 Menneskers dannelse er baseret på uddannelse
30 og oplysning samt kulturelle og sociale erfaringer.

31 Herigennem får den enkelte indsigt, selvværd og
32 handlekraft. At lære om og fordybe sig i kunst
33 og kultur er en uundværlig del af denne dannel-
34 sesproces, som alle skal have mulighed for at
35 gennemgå fra de tidligste år og hele livet.

36 For Socialdemokratiet er det derfor en grundlæg-
37 gende forudsætning for et stærkt demokratisk
38 og sammenhængende samfund, at vi har et
39 mangfoldigt og rigt kulturliv. Det fordrer adgang
40 til kunst i alle dets former.

41 Kulturen og foreningslivet er omdrejnings-
42 punkter for vores fællesskab og dermed det kit,
43 der binder danskerne sammen og giver os fælles
44 identitet. Det gælder uanset, om det er fælles
45 oplevelser, vi får i musikken, teatret, biografen,
46 litteraturen, i tv eller på fodboldbanen.

47 På samme måde er stærke public service-medier
48 med et kvalitetspræget og alsidigt medieudbud
49 vigtige. Det er essentielt for at sikre det enkelte
50 menneskes mulighed for at følge med i samfunds-
51 udviklingen og forstå verden omkring det. Både
52 det, der er tæt på, og det, der er internationalt.

53 Dette er særlig vigtigt i en tid, hvor en fragmen-
54 tering af mediebilledet gør, at vores fælles refe-
55 rencerammer bliver færre. Hvis folk udvælger
56 de informationer og indtryk, de får, så de kun
57 underbygger allerede forudindtagede holdninger
58 og vurderinger, er det skadeligt for et levende
59 demokrati.

**”DANMARK ER ET LAND, HVOR VI
STOLER PÅ HINANDEN; ET TILLIDSFULDT
SAMFUND. DET ER NOGET AF DET
BEDSTE VED AT VÆRE DANSK.”**

1 **BÆREDYGTIGHED OG VÆKST**

2 Med den globale befolkningsstigning og den
3 eksplosive vækst i produktionen i verden følger
4 også store problemer. Miljøet er under massivt
5 pres. Klimaet forandrer sig hastigt. Heldigvis er
6 en mere bæredygtig fremtid mulig.

7 I dag lever vi mennesker ikke i balance med na-
8 turen. Vi bruger klodens ressourcer og forurener
9 dens elementer i en grad, der hverken er etisk
10 forsvarlig eller bæredygtig i forhold til fremtiden.

11 Mange steder på planeten gælder det, at vi dyr-
12 ker jorden for intensivt, fælder skovene for hur-
13 tigt og fanger for mange fisk. Det sker i et tempo,
14 som gør, at naturen ikke kan nå at regenerere.

15 Vi forurener luft, vand og atmosfære til stor ska-
16 de for både planter, dyr og mennesker. Partikler
17 i vores luft, kemikalier i vores mad og forbrugs-
18 goder koster mange liv og går generelt ud over
19 vores sundhed.

20 Den største trussel er klimaforandringerne.

21 Afbrændingen af fossile brændstoffer medfører,
22 at temperaturen stiger, og at klimaet ændrer sig.
23 Det har allerede nu alvorlige konsekvenser. Polar-
24 isen smelter, vandstanden stiger, og vi får flere
25 ekstreme vejrphenomener såsom tørke, orkaner,
26 heftig nedbør, stormfloder og oversvømmelser.

27 Dyr og planters levesteder ødelægges, og men-
28 neskers levevilkår forringes. Det rammer særligt
29 hårdt i verdens fattigste lande. Dels på grund af
30 deres geografiske placering. Dels fordi de ikke
31 har ressourcerne til at imødegå forandringerne.

32 Fremtiden kan blive endnu værre, hvis vi ikke
33 får stoppet temperaturstigningerne. For Social-
34 demokratiet er det derfor en bunden opgave
35 grundlæggende at forny den måde, vi forbruger
36 og producerer energi på.

37 Det haster. Problemerne bliver nemlig kun større
38 i takt med, at klodens befolkning fortsat vil vokse
39 eksplosivt, og det samlede forbrug følge med.

”MILJØET ER UNDER MASSIVT PRES. KLIMAET FORANDRER SIG HASTIGT. HELDIGVIS ER EN MERE BÆREDYGTIG FREMTID MULIG.”

- 1 Løsningen er ikke at forsage økonomisk vækst.
 2 Den kamp ville være dødsdømt fra start. Menne-
 3 sker vil altid søge at skabe vækst og fremgang.
 4 Opgaven er ikke at forsøge at stoppe udviklingen.
 5 Opgaven er at gøre den bæredygtig.
- 6 Her skal Danmark være et foregangsland. Vi skal
 7 forske og udvikle miljøvenlig teknologi og selv
 8 vise vejen ved at være det mest bæredygtige
 9 samfund i verden.
- 10 Vi er godt på vej. Siden Danmark som det første
 11 land i verden oprettede et miljøministerium i
 12 1973, er vi gået forrest i den grønne omstilling.
 13 Den position må vi ikke sætte over styr.
- 14 Danmark er et landbrugsland. Og det skal vi også
 15 være i fremtiden.
- 16 Vi er et af de mest intensivt dyrkede lande i
 17 verden. Det presser vores natur og miljø. Derfor
 18 stiller vi høje krav.
- 19 Den danske fødevarersektor er blandt de mest
 20 bæredygtige og konkurrencedygtige i verden. Vi
 21 har vist, at miljøkrav og vækst ikke er hinandens
 22 modsætninger. Dansk landbrug har formået at
 23 øge produktionen markant over de sidste årtier
 24 samtidig med, at forureningen er gået ned.
- 25 Krav til miljø, fødevarer sikkerhed og dyrevelfærd
 26 har medført en innovation og effektivisering af
 27 fødevarersektoren, der gør den til verdensførende.
- 28 Den strategi skal vi også følge i fremtiden – for
 29 miljøets skyld og for at sikre arbejdspladser i
 30 erhvervet.
- 31 Vores fødevarerproduktion og forbrug er mere
 32 økologisk end i noget andet land i verden. Det
 33 er godt for både miljø, dyrevelfærd og sundhed.
 34 Men vi kan gøre det endnu bedre. Efterspørgslen
 35 efter økologiske produkter vil fortsætte med at
 36 stige både i Danmark og globalt.
- 37 En grøn politik for Danmark er altså ikke i mod-
 38 sætning til ønsket om vækst. Bærer vi os klogt ad,
 39 vil det snarere være forudsætningen for at skabe
 40 værdi og jobs i fremtiden. Dels fordi der vil være
 41 efterspørgsel efter vores grønne teknologier og
 42 miljøvenligt producerede varer. Men også fordi
 43 de lande, der producerer mest effektivt, vil være
 44 mest konkurrencedygtige i fremtidens ressource-
 45 knappe verden.
- 46 ET SOCIALDEMOKRATISK EUROPA**
- 47 Vi socialdemokrater er varme tilhængere af den
 48 Europæiske Union. Den har skabt fred, stabilitet
 49 og fremgang i vores del af verden. Desuden giver
 50 samarbejdet os mulighed for at møde internatio-
 51 nale udfordringer, som ingen nation kan adres-
 52 sere alene. Grænseoverskridende problemer
 53 kræver grænseoverskridende løsninger.
- 54 Små lande med en åben økonomi som vores er
 55 i særlig grad afhængig af stærke fællesskaber og
 56 samarbejde på tværs af grænser.
- 57 EU er en politisk kamplads. Det betyder, at sam-
 58 arbejdets politik afspejler de politiske flertal, der
 59 til enhver tid er i de lovgivende institutioner.
- 60 For os er EU stærkest, når der er klare social-
 61 demokratiske aftryk på den førte politik. Når
 62 fællesskabet sikrer balance mellem marked, miljø

1 og mennesker. Og vi er imod, når hensynet til det
2 indre marked får overvægt.

3 Danmark har stor fordel af EU's indre marked.
4 Det medfører vækst og beskæftigelse. Men vi
5 socialdemokrater er bekymrede over, at hen-
6 synet til virksomhedernes profit og den fri
7 bevægelighed fylder for meget.

8 Ganske som vores velfærdssamfund styrer mar-
9 kedet nationalt, skal fællesskabet i EU gøre det
10 internationalt.

11 Finansmarkederne og dets aktører kan ikke re-
12 guleres effektivt i nationalstaterne alene. Derfor
13 kæmper vi for, at EU tager over der, hvor vi i
14 Danmark mister kontrollen, fordi udfordringerne
15 bliver grænseoverskridende.

16 EU skal sikre, at lande ikke kan udkonkurrere
17 hinanden ved at have lave standarder for miljø,

18 arbejdsmiljø, forbrugerspørgsmål og fødevarer-
19 sikkerhed. Og EU må aldrig undergrave enkelte
20 landes mulighed for at bevare deres sociale og
21 miljømæssige standarder.

22 EU skal gøre en positiv forskel i menneskers
23 hverdag. Samarbejdet skal fokusere på at skabe
24 reelle og konkrete resultater, der kan mærkes af
25 den enkelte borger.

26 EU er et samarbejde mellem demokratiske lande,
27 som bør afspejle befolkningernes ønsker. Det
28 betyder, at integrationen ikke skal gå længere,
29 end der er opbakning til, og at alle beslutninger i
30 EU skal træffes efter nærhedsprincippet.

31 EU spiller også en rolle på den globale scene.
32 Når Unionen taler med én stemme, gør det en
33 forskel specielt i forhold til handel, udviklingspoli-
34 tik samt klima og miljø.

1 EN NY VERDENSORDEN

2 Vi lever i en tid, hvor også selve verdensordenen
3 er under forandring.

4 Engang var international politik defineret alene
5 ved relationerne mellem nationalstater. Sådan
6 er det ikke længere. I dag har også andre aktører
7 stor indflydelse på menneskers velfærd og sik-
8 kerhed på tværs af grænser.

9 Internationale organisationer, multinationale
10 virksomheder, NGO'er og terrororganisationer er
11 eksempler på aktører, der påvirker menneskers
12 liv på tværs af grænser.

13 Magtrelationer og sikkerhedstrusler er forander-
14 lige og diffuse. En række lande er steget i ind-
15 flydelse og magt på grund af ændret lederskab
16 eller voksende økonomi.

17 Terrorisme er for mange lande – herunder Dan-
18 mark – en større umiddelbar trussel mod vores
19 sikkerhed end konventionel krig med andre

20 lande. Ofte er det små netværk eller enkelt-
21 individer, der spreder frygt, død og ødelæggelse.

22 Læg dertil, at klimaforandringer, fattigdom og
23 massemigration øger risikoen for konflikter.

24 Samlet set betyder det, at selvom militær magt
25 stadig er vigtig, så er det ikke længere den eneste
26 magtfaktor – og langt fra altid det bedste middel
27 – til at løse verdens nye udfordringer.

28 "Blød magt" i form af udviklingshjælp, capaci-
29 tetsopbygning, diplomati og handelsrelationer kan
30 ofte skabe mere udvikling og stabilitet i de dele af
31 verden, der har størst nød og flest konflikter.

32 Danmark skal føre en aktiv udenrigspolitik af idea-
33 listiske årsager, og fordi det er i vores interesse.

34 Vi har stolte erfaringer med at gå forrest på den
35 globale scene, når det handler om solidaritet og
36 bæredygtighed. Det skal vi fortsat gøre.

- 1 Vores udviklingsbistand og diplomati skal
2 bekæmpe nød samt sikre stabilitet og udvikling
3 – specielt i nærområderne til verdens alvorligste
4 konflikter.
- 5 Det meste kan vi imidlertid ikke gøre alene. I
6 en ny, usikker og kompleks verdensorden er
7 stærke internationale samarbejder vigtigere end
8 nogensinde.
- 9 Når det gælder militære trusler og sikkerheds-
10 spørgsmål, er NATO vores vigtigste alliance. Det
11 er herigennem, at vi nyder den primære beskyt-
12 telse af vores eget land og territorium.
- 13 Det er også igennem NATO, at vi kæmper skulder
14 ved skulder med allierede i de tilfælde, hvor
15 militær indgriben mod lande eller terrorgrupper
16 kræver det.
- 17 Også FN spiller en vigtig rolle nu og i fremtiden.
- 18 FN gør en forskel med fredsmissioner rundt
19 omkring i verden, varetagelse af menneskeret-
20 tigheder på tværs af grænser, hjælp til flygtninge
21 samt klima- og miljøaftaler.
- 22 Men dér, hvor FN for alvor skal gøre en forskel,
23 er i det forebyggende arbejde. Gennem FN skal
24 vi sikre, at verdens konflikter og udfordringer
- 25 løses, førend de bliver til væbnede konflikter,
26 hungersnød, folkeflugt eller epidemier.
- 27 FN har i 2016 sat dagsordenen globalt med de
28 17 verdensmål, der forpligter alle 193 med-
29 lemslande til helt at afskaffe fattigdom og sult
30 i verden, reducere uligheder, sikre kvinders
31 reproduktive rettigheder, god uddannelse og
32 bedre sundhed til alle, anstændige jobs og mere
33 bæredygtig økonomisk vækst. De målsætninger
34 støtter Socialdemokratiet helhjertet.
- 35 Ikke kun via EU, NATO og FN, men også andre
36 organisationer såsom OSCE, Europarådet og
37 gennem et levende nordisk samarbejde, skal
38 Danmark proaktivt søge indflydelse.
- 39 Det nordiske samarbejde har særligt potentiale
40 på grund af vores fælles værdier, sammen-
41 lignelige velfærdsmodeller og traditioner for godt
42 samarbejde. Derfor skal vi samarbejde om fælles
43 interesser – herunder specielt arktiske forhold.
- 44 Rigsfællesskabet mellem Danmark, Grønland
45 og Færøerne er vigtigt. En samhørighed og et
46 samarbejde, som Socialdemokratiet ønsker at
47 fortsætte og udvikle med udgangspunkt i lige-
48 værdighed og under hensyntagen til hvert enkelt
49 lands ønsker og muligheder.

**”VI HAR STOLTE ERFARINGER MED AT GÅ
FORREST PÅ DEN GLOBALE SCENE, NÅR
DET HANDLER OM SOLIDARITET OG BÆRE-
DYGTIGHED. DET SKAL VI FORTSAT GØRE.”**

1 FÆLLES 2 OM FREMTIDEN

- 3 Udfordringerne for verden og Danmark kan
4 synes store, og mulighederne for at løse dem
5 kan virke fjerne.
- 6 Vi socialdemokrater forstår, hvorfor mange
7 mennesker kan føle, at fremtiden er usikker.
8 Utrygheden kommer ikke af sig selv. Den opstår,
9 når mennesker mærker, at forandringer i verden
10 omkring dem kan påvirke deres eget liv og
11 afspore deres drømme for fremtiden. Det tager
12 vi alvorligt.
- 13 Vi siger ikke, at det bliver nemt at møde frem-
14 tidens udfordringer. Faktisk er det svært.
- 15 Vi hævder heller ikke, at det er ligetil at forsvare
16 den danske samfundsmodel i en globaliseret
17 verden. Det er det ikke. Men vi siger en ting højt
18 og tydeligt: Politik nytter.
- 19 Igennem mere end 140 år har Socialdemo-
20 kratiet vist, at vores værdier kan gøre en forskel.
21 Vi har løbende opbygget og udviklet det danske
22 velfærdssamfund.
- 23 Tiden er ikke til eksperimenter eller nemme
24 snuptagsløsninger. Dertil er verden for kompli-
25 ceret og det, der er på spil, for vigtigt.
- 26 Tiden er til værdibaserede, velovervejede og
27 fremtidsorienterede løsninger. Fremtiden skal
28 formes i fællesskab i Danmark og i verden.
- 29 Det starter med os selv. Det starter i Danmark.
30 Nok er vi påvirkede af verden omkring os, men
31 vi er bestemt ikke magtesløse i forhold til vores
32 egen skæbne. Det er stadig primært de politiske
33 beslutninger, der træffes her i landet, der på-
34 virker danskerne mest.
- 35 Det er styrken af vores fællesskaber og vores vilje
36 til at bruge dem, der afgør vores fremtid.
- 37 Det er Folketinget, regionerne, kommunerne og
38 arbejdsmarkedets parter, der sætter de primære
39 politiske rammer for menneskers liv i Danmark.
40 Det er i den offentlige debat, den demokratiske
41 samtale, foreningslivet og igennem vores kultur,
42 at det danske demokrati formes og udvikles. Og
43 det er her, at det, der binder os sammen, udvik-
44 les og konsolideres.
- 45 Socialdemokratiet kæmper for, at vi også i
46 fremtiden skal være et land med tillid og sam-
47 menhængskraft. Et land, hvor vi, der bor her, har
48 høj livskvalitet og gode muligheder for at leve et
49 lykkeligt liv uanset køn, alder, etnicitet, handicap,
50 seksuel orientering, tro og social status.

**”DET ER STYRKEN AF VORES FÆLLES-
SKABER OG VORES VILJE TIL AT BRUGE
DEM, DER AFGØR VORES FREMTID.”**

1 Det primære fokus for Socialdemokratiet i de
2 kommende år bliver at bevare og videreudvikle
3 den danske samfundsmodel.

4 Vores vigtigste kamp bliver mod de kræfter, der
5 truer med at undergrave vores fællesskab og
6 vores velfærd. Kampen mod dem, der ønsker en
7 anden samfundsmodel end den, der har bragt
8 os til, hvor vi er i dag.

9 Vi står værn om det velfærdssamfund, der har
10 gjort os til et af de rigeste og mest lige lande
11 i verden. Og vi vil bevare den sociale kontrakt
12 mellem erhvervsliv og fællesskab, der sikrer, at
13 hensynet til konkurrenceevne og vækst går hånd
14 i hånd med hensynet til mennesker og miljø.

15 De samme kampe skal kæmpes internationalt.
16 Det skal vi af idealistiske grunde, fordi vi ønsker
17 at sprede vores værdier i verden. Og det skal
18 vi, fordi stadig flere udfordringer og muligheder
19 bedst mødes via forpligtende internationale
20 fællesskaber.

21 Det stærkeste og mest forpligtende fællesskab, vi
22 deltager i, er EU. Det er primært herigennem, at
23 vi skal løse fremtidens grænseoverskridende ud-
24 fordringer. Og det er her, vi skal sikre balancen
25 mellem marked, miljø og mennesker i Europa.

26 Danmark skal også fortsat engagere sig i globale
27 problemstillinger. Bilateralt kan vi gøre noget,
28 men først og fremmest skal vi søge indflydelse
29 via FN, når det handler om at sikre udvikling,
30 fred, stabilitet og menneskerettigheder.

31 Fælles for vores internationale indsatser gælder,
32 at vi tror på eksemplets magt. Hvis Danmark
33 går forrest, kan vi gøre en forskel. Hvis vi som
34 land arbejder dygtigt og ambitiøst, kan vi præge
35 verden med vores værdier.

36 Vi socialdemokrater tror på fællesskabet. Vi tror
37 på fremtiden. Lad os forme den sammen. Fælles
38 om fremtiden.

DANMARKS STØRSTE POLITISKE SAMTALE

SOCIALDEMOKRATIET

SOCIALDEMOKRATIET

VESTER VOLDGADE 96, 1552 KØBENHAVN V • TELEFON 72 300 800